

Αρείου Πάγου 1437/2004 (Β2' Πολιτικό Τμήμα)

Πηγή : http://www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomologia/ap1437_04.htm

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Διάκριση υπαλλήλου από εργάτη - Κομμώτρια - Αποζημίωση απόλυσης -.

Η ενάγουσα, κατά τα τελευταία δέκα πέντε περίπου χρόνια της εργασίας της, αφού προηγουμένως είχε, με τις ικανότητές της συμβάλει και αυτή στην αύξηση της φήμης της επιχειρήσεως, ήταν αποκλειστική κομμώτρια επωνύμων κυριών, ασχολήθηκε δε με την κοπή και το χτένισμα της κόμης των πελατισσών της επιχείρησης, οι οποίες απαιτούσαν να τις περιποιείται η τελευταία και μόνον, η οποία πολλές φορές επέβαλε και τις απόψεις της, σχετικά με την κοπή και το είδος του κτενίσματος των κυριών. Τα ανωτέρω απαιτούν, κατά την εκτέλεσή των, εξειδικασμένη εμπειρία, θεωρητική μόρφωση, ανάπτυξη πρωτοβουλίας και ανάληψη ευθυνών, προσόντα που συνέτρεχαν στο πρόσωπο της και προσέδιδαν σ' αυτή την ιδιότητα της ιδιωτικής υπαλλήλου, η οποία δικαιούται, κατά την απόλυσή της λόγω καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας, αποζημίωση υπαλλήλου και όχι εργάτου.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές : Ρωμύλο Κεδίκογλου, Αντιπρόεδρο, Σπυριδωνα Κολουβά, Ευάγγελο Σταουρούλακη, Δημήτριο Λοβέρδο και Γεώργιο Χλαμπουτάκη, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 9 Νοεμβρίου 2004, με την παρουσία και της γραμματέως Ελένης Τζιώτη, για να δικάσει μεταξύ :

Της αναιρεσείουσας : Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΑ ΑΓΓΕΛΟΣ Α.Ε» που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα. Στην παρούσα δίκη εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Κωνσταντίνο Καραμανλή βάσει δηλώσεως του άρθρου 242 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ.

Της αναιρεσίβλητης: Σ. Ψ., του Β., κατοίκου Αγ. Παρασκευής Αττικής, η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Δημήτριο Ζερδελή.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 14 Σεπτεμβρίου 1999 αγωγή της ήδη αναιρεσίβλητης, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις : 2184/2001 του ίδιου Δικαστηρίου και 1674/2002 του Εφετείου Αθηνών. Την ανáιρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί η αναιρεσείουσα με την από 29 Ιουνίου 2002 αίτησή της.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω, και ο εισηγητής Αρεοπαγίτης Ευάγγελος Σταουρούλακης, διάβασε την έκθεση του Αρεοπαγίτη Θεόδωρου Τζέμου που έχει ήδη αποχωρήσει από την Υπηρεσία, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της αίτησης ανάιρεσης.

Ο πληρεξούσιος δικηγόρος της αναιρεσίβλητης ζήτησε επίσης την απόρριψη και την καταδίκη της αντίδικης στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά το άρθρο 10 του Κωδ.Ν.3514/1928 (άρθρο 10 ν. 1234/1918), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν.δ. 2655/1953 «ιδιωτικός υπάλληλος θεωρείται κάθε πρόσωπο, κατά κύριο επάγγελμα ασχολούμενον επ' αντιμισθία, ανεξαρτήτως τρόπου πληρωμής, σε υπηρεσία ιδιωτικού καταστήματος, γραφείου ή εν γένει επιχειρήσεως ή οιασδήποτε εργασίας και παρέχον εργασίαν αποκλειστικώς ή κατά κύριον χαρακτήρα μη σωματική». Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, η διάκριση του μισθωτού σε εργάτη ή υπάλληλο εξαρτάται από το είδος της εργασίας που παρέχει και όχι από το χαρακτηρισμό που του δίνει η σύμβαση εργασίας ή από τον τρόπο που αυτός αμείβεται. Έτσι εργάτης είναι εκείνος του οποίου η εργασία συνίσταται, αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο, στη χρησιμοποίηση των σωματικών του δυνάμεων, ενώ υπάλληλος είναι αυτός του οποίου η εργασία είναι, αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο, προϊόν πνευματικού μόχθου και προϋποθέτει ως εκ τούτου ανάλογη κατάρτιση, εμπειρία και υπευθυνότητα. Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 11 εδ. α' του ν. 2112/1920 «περί υποχρεωτικής καταγγελίας συμβάσεως εργασίας ιδιωτικών

υπαλλήλων», στην οποία παραπέμπει το άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 3198/1955, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 435/1976, ιδιωτικός υπάλληλος και κατά την έννοια του νόμου αυτού θεωρείται αυτός που συγκεντρώνει τα γνωρίσματα του άρθρου 10 του ν. 1234/1918, όπως ήδη ισχύει, που προαναφέρθηκαν (Ολ.ΑΠ 295/1969, ΑΠ 1479/1995, 385/1994, 1181/1993). Στην προκειμένη υπόθεση το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχθηκε, ανελέγκτως τα εξής: Η ενάγουσα προσελήφθη από την εναγόμενη εταιρεία την 11η Μαΐου 1957, με σύμβαση εξηρημένης εργασίας αορίστου χρόνου, για να εργασθεί ως κομμώτρια, στο κομμωτήριο που η εναγόμενη εκμεταλλεύεται στην πλατεία Φιλικής Εταιρείας, στο Κολωνάκι Αθηνών. Στην επιχείρηση αυτή η ενάγουσα εργάστηκε μέχρι 30 Ιουλίου 1999, όταν η εναγόμενη κατήγγειλε την σύμβαση εργασίας και την απέλυσε, καταβάλλοντας εις αυτήν αποζημίωση εργάτου, ύψους 3.920.000 δραχμές. Η ενάγουσα, κατά τα τελευταία δέκα πέντε περίπου χρόνια της εργασίας της, αφού προηγουμένως είχε, με τις ικανότητές της συμβάλει και αυτή στην αύξηση της φήμης της επιχειρήσεως, ήταν αποκλειστική κομμώτρια επωνύμων κυριών, εκ των οποίων, τρεις καταθέτουν ενώπιον συμβολαιογράφου, υπέρ της, ασχολήθηκε δε με την κοπή και το χτένισμα της κόμης των πελατισσών της επιχείρησης, οι οποίες απαιτούσαν να τις περιποιείται η τελευταία και μόνον, η οποία πολλές φορές επέβαλε και τις απόψεις της, σχετικά με την κοπή και το είδος του κτενίσματος των κυριών. Τα ανωτέρω απαιτούν, κατά την εκτέλεσή των, εξιδιασμένη εμπειρία, θεωρητική μόρφωση (έχει λάβει άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Κομμώτριας Α', κατά την προσαγομένη 10034/25.4.1996 απόφαση της Νομαρχίας Αθηνών), ανάπτυξη πρωτοβουλίας και ανάληψη ευθυνών, προσόντα που συνέτρεχαν στο πρόσωπο της εναγούσης, προσόντα που προσέδιδαν σ' αυτή την ιδιότητα της ιδιωτικής υπαλλήλου, παρείχε επομένως εργασία αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο μη σωματική και ότι αυτή δικαιούται, κατά την απόλυσή της λόγω καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας, αποζημίωση υπαλλήλου και όχι εργάτου. Με βάση λοιπόν τις παραδοχές αυτές το Εφετείο έκρινε ότι η ενάγουσα και ήδη αναιρεσίβλητη παρείχε στην αναιρεσείουσα εταιρία εξαρτημένη εργασία κομμώτριας που προσέδιδε σ' αυτή την ιδιότητα της ιδιωτικής υπαλλήλου και ότι η τελευταία εδικαιούτο αποζημίωση, για την από την αναιρεσείουσα καταγγελία της συμβάσεως εργασίας της, υπαλλήλου και όχι εργατοτεχνίτριας. Κρίνοντας με αυτόν τον τρόπο το Εφετείο, ούτε ευθέως, ούτε εκ πλαγίου παρεβίασε τις διατάξεις ουσιαστικού δικαίου που προαναφέρθηκαν, αφού σύμφωνα με τα σαφή προεκτιθέμενα πραγματικά περιστατικά, η αναιρεσίβλητη παρείχε κατά το κρίσιμο χρόνο της καταγγελίας της συμβάσεως της από την αναιρεσείουσα, εργασία κατά κύριο λόγο μη σωματική, διαλαμβάνει δε στην απόφασή του πλήρεις, σαφείς και όχι αντιφατικές αιτιολογίες που καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο της ορθής ή μη εφαρμογής του νόμου ως προς το ζήτημα της ιδιότητας της αναιρεσίβλητης ως υπαλλήλου και της οφειλόμενης σ' αυτήν αποζημίωσης για την πιο πάνω αιτία. Ειδικότερα: Οι εκ του αριθμ. 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ προβαλλόμενες αιτιάσεις κατά της προσβαλλόμενης, συνιστάμενες στο ότι α) είναι αντιφατική η παραδοχή του Εφετείου ότι η εξυπηρέτηση των πολυπληθών κυριών στο κατάστημα της γινόταν μόνο από την αναιρεσίβλητη, ενώ συγχρόνως το τελευταίο δέχεται ότι η ανωτέρω (αναιρεσίβλητη) ήταν μία από τους μισθωτούς που εργαζόταν στο κομμωτήριο της αναιρεσείουσας, β) την θεωρητική μόρφωσή της ως προς το χτένισμα των πελατισσών της αναιρεσείουσας η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στηρίζει στο πτυχίο κομμώτριας που όμως έλαβε η αναιρεσίβλητη το έτος 1996, ενώ εργαζόταν στη επιχείρηση της αναιρεσείουσας από το έτος 1957 και γ) δεν διαλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη συγκεκριμένα περιστατικά που να καθορίζουν προσφορά πνευματικών δυνάμεων από την αναιρεσείουσα κατά την εργασία της. Η πρώτη αιτίαση είναι απαράδεκτη, γιατί η παραδοχή που διαλαμβάνεται στην προσβαλλόμενη ότι την αναιρεσίβλητη ζητούσαν και προτιμούσαν ως κομμώτρια οι πελάτισσες της επιχειρήσεως αποτελεί γεγονός που προέκυψε από την στάθμιση και αξιολόγηση των αποδείξεων από το Εφετείο, θεμελιωτικό ως επιχείρημα της ικανότητας (και της πνευματικής εργασίας) της αναιρεσίβλητης που αυτή επιδείκνυε κατά την περιποίηση (κτένισμα) των πελατισσών της αναιρεσείουσας, οι δε δεύτερη και τρίτη αβάσιμες, γιατί το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν στηρίζει το πόρισμά του για τη θεωρητική κατάρτιση της αναιρεσείουσας μόνο στην απόκτηση πτυχίου αλλά και στην πολυετή εμπειρία της ως κομμώτριας εργαζόμενης στην επιχείρηση της αναιρεσείουσας, ενώ διαλαμβάνει στην απόφασή του αιτιολογίες που διευκρινίζουν σε

τι συνίστατο η προσφορά κυρίως πνευματικής εργασίας της αναιρεσίβλητης κατά την διάρκεια του χτενίσματος των κυριών – πελάτισσών της αναιρεσείουσας. Συνεπώς, είναι απορριπτέοι οι πρώτος και δεύτερος λόγοι αναιρέσεως από τους αριθ. 1 και 19 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ.

Ο εκ του άρθρου 559 αριθ. 8 ΚΠολΔ, λόγος αναιρέσεως ιδρύεται όταν το δικαστήριο της ουσίας δεν έλαβε υπόψη του πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. «Πράγματα» κατά την έννοια του άρθρου αυτού είναι αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί των διαδίκων που συγκροτούν την ιστορική βάση αγωγής, ανταγωγής, ενστάσεως ή αντενστάσεως. Δεν αποτελούν όμως πράγματα, με την έννοια που προεκτέθηκε, οι αρνητικοί της αγωγής ισχυρισμοί. Με τον σχετικό λόγο αναιρέσεως εκ του αριθ. 8 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ προβάλλεται η αιτίαση κατά της προσβαλλόμενης απόφασης ότι δεν έλαβε υπόψη της τους κάτωθι κατά λέξη αναφερόμενους ουσιώδεις ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας που προτάθηκαν νομοτύπως στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο: «α) Η εταιρεία «ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΑ ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΕ», λειτουργεί από το έτος 1962 με τη μορφή Α.Ε. και προηγουμένως από το 1946 υπό μορφή Ο.Ε. και απασχολεί περίπου 250 άτομα. Όλοι οι τεχνίτες εργάζονται με σχέση αορίστου χρόνου και καλλιτεχνικός διευθυντής είναι ο ΑΓΓΕΛΟΣ, του οποίου το όνομα είναι στην επωνυμία της εταιρείας και στον οποίο έχει απονεμηθεί από την HAUTE COIFFURE FRANCAISE ο τίτλος τιμής του πρώτου κομμωτή του κόσμου.

β) Η συγκεκριμένη επιχείρηση έχει δικό της πρόγραμμα, στυλ και οργάνωση στην παροχή υπηρεσιών, ώστε οι πελάτες να αποβλέπουν στις υπηρεσίες της επιχείρησης, όπως αυτές προγραμματίζονται και όχι στον κάθε τεχνίτη – κομμωτή ατομικά, ο οποίος αφενός δεν κάνει όλες τις εργασίες, αφετέρου δεν έχει δικαίωμα επιλογής.

γ) Η ενάγουσα έκανε χτενίσμα μόνο που επέλεγε η εκάστοτε πελάτισσα από περιοδικά που της δίδονταν στην επιχείρηση καθώς και κούρεμα με προεξέχουσα πάντα τη σωματικής της εργασία. Πάντα χρησιμοποιούσε βοηθό κομμωτηρίου (της επιχείρησης) και συγκεκριμένα σαλονιού. Δεν προσέφερε υπηρεσίες βαφής μαλλιών, μεζ (ανταύγειες), περμανάντ (κατσάρωμα μαλλιών), ντεκαπάζ (ξέβαμμα μαλλιών για να επακολουθήσει βαφή) κ.λ.π. Επίσης δεν έκανε μανικιούρ, πεντικιούρ, αποτρίχωση, καθώς και μακιγιάζ. Σημειωτέον ότι όλες οι ανωτέρω υπηρεσίες προσφέρονται στην επιχείρηση από τεχνίτες και μάλιστα η εργασία του βαφέα μαλλιών θεωρείται πιο υπεύθυνη, αφού, πλην των άλλων, απαιτεί και χημικές γνώσεις.

δ) Η αναιρεσίβλητη προσέφερε μία συγκεκριμένη εργασία καθαρά τεχνική, διότι χρησιμοποιούσε μόνο ψαλίδι και χτένι, ενώ όλες οι άλλες υπηρεσίες προσφέρονταν από άλλους τεχνίτες – κομμωτές και τελικά ελέγχονταν από τον καλλιτεχνικό διευθυντή μας.

ε) Η επιλογή χτενίσματος στα καταστήματα της επιχείρησης γίνεται από τις πελάτισσες μέσα από περιοδικά μόδας και βιντεοκασσέτες σε οθόνες που υπάρχουν πρωτοποριακά στα καταστήματά μας. Η πελάτισσα έχει την ευχέρεια να ζητήσει τη συμβολή του καλλιτεχνικού διευθυντού, ο οποίος είναι και αρμόδιος να εγκρίνει στο τέλος την ποιότητα των υπηρεσιών. Κανένας τεχνίτης σε οποιοδήποτε τομέα δεν μπορεί να ξεφύγει από την ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρονταν.

στ) Η αναιρεσίβλητη περιοριζόταν στο κούρεμα και χτενίσμα των μαλλιών, δηλαδή ορθοστάσια και μυϊκό κάματο και δεν είχε δικαίωμα και αρμοδιότητα να επιλέγει, υποδεικνύει και εφαρμόζει δικές της επιλογές ή να ασκεί την προαναφερθείσα εργασία με δικό της διαφορετικό τρόπο.

ζ) Αποτελεί τουλάχιστον τοπικό πασίδηλο στην Αθήνα, ότι οι πελάτισσες προσέρχονται για κομμώσεις στον «ΑΓΓΕΛΟ» και όλες δηλώνουν ότι είναι πελάτισσες του «ΑΓΓΕΛΟΥ». Ως εκ τούτου η ευθύνη της καλλιτεχνικής εργασίας και οι πρωτοβουλίες είναι έργο της επιχειρήσεως και προσωπικά του κορυφαίου κομμωτή και καλλιτεχνικού της διευθυντού Α. Χ.». Οι ανωτέρω ισχυρισμοί δεν αποτελούν «πράγματα» με την έννοια που προεκτέθηκε, γιατί συνιστούν άρνηση των πραγματικών περιστατικών που η αναιρεσίβλητη προβάλλει με την αγωγή της. Συνεπώς, ο τρίτος λόγος με το περιεχόμενο που προαναφέρθηκε είναι απορριπτέος ως απaráδεκτος. Περαιτέρω, η με τον ίδιο λόγο αναιρέσεως προβαλλόμενη εκ του αριθ. 11 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ αιτίαση κατά της προσβαλλόμενης απόφασης είναι απορριπτέα ως αόριστη γιατί πλην του προαναφερόμενου αριθμού (11) δεν αναφέρονται συγκεκριμένα περιστατικά που να καθιστούν την προαναφερθείσα αιτίαση κατά της προσβαλλόμενης απόφασης ορισμένη και δεκτική δικαστικής εκτιμήσεως.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την από 29.6.2002 αίτηση της ανώνυμης εταιρίας, με την επωνυμία «Κομμωτήρια Αγγελος ΑΕ» για αναίρεση της 1674/2002 απόφασης του Εφετείου Αθηνών. Και

Καταδικάζει την αναιρεσείουσα στη δικαστική δαπάνη της αναιρεσίβλητης, την οποία ορίζει στο ποσό των επτακοσίων εβδομήντα (770) Ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 7 Δεκεμβρίου 2004. Και

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 13 Δεκεμβρίου 2004.